

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри спеціальної освіти
протокол № 2 від 30 .08. 2022 р.
завідувачка кафедри
 (Наталія КАБЕЛЬНИКОВА)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

**ВК 8 ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД
ДІТЕЙ З АУТИСТИЧНИМ СПЕКТРОМ ПОРУШЕНЬ**

Освітня програма «Олігофренопедагогіка», «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Галузь знань 01 педагогічні науки

Івано-Франківськ, 2022

Назва навчальної дисципліни/освітньої компоненти	Психолого-педагогічний супровід дітей з аутистичним спектром порушень
Викладач (і)	Яковлева С.Д.,
Посилання на сайт	
Контактний тел.	(050) 3961470
Е-mail викладача	cdyakovleva@ gmail.com;
Графік консультацій	

1. Анотація курсу

Програма вивчення навчальної дисципліни ВК 8 «Психолого-педагогічний супровід дітей з аутистичним спектром порушень» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 016 Олігофренопедагогіка, предметом вивчення якої є теоретична інформація з анатомії, фізіології нервової системи, еволюційного розвитку мозку та синдрому ураження центральної та периферичної нервових систем.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Психолого-педагогічний супровід дітей з аутистичним спектром порушень» пов'язаний із вивченням анатомії та фізіології дітей та підлітків, основ медичних знань, клініки РДА, психопатології та клініки інтелектуальних порушень.

Мета навчальної дисципліни:

підготовка майбутніх корекційних педагогів до роботи з дітьми, що потребують корекції аутистичних проявів в системі спеціальної, інтегрованої та інклюзивної освіти, надати студентам знання про особливості психічного розвитку дітей даних нозологічних форм, ознайомити зі змістом і методами корекційно-розвивальної роботи з ними в системі спеціальних та загальноосвітніх закладів.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування понятійно-термінологічної бази інтегрованого та інклюзивного навчання; висвітлення науково-теоретичних основ побудови процесу інклюзивного навчання та виховання та розвитку за кордоном і в Україні дітей з аутистичними порушеннями;
- формування знань про роль педагога у системі інтегрованої та інклюзивної освіти дітей з зазначеною нозологічною формою порушень;
- формування знань, вмінь і навичок здійснення психолого-педагогічного супроводу дитини, що потребує корекції психофізичного розвитку, в умовах інтегрованого та інклюзивного навчання;
- формування знань і вмінь роботи з батьками інтегрованих дітей.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти наступними **компетентностями**:

2. Програмні компетентності та результати навчання

3. **Інтегральна компетентність**: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі професійної діяльності (корекційної освітньої, навчально-реабілітаційної), що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
4. **Загальні компетентності**:
5. **ЗК -3**. Здатність до абстрактного і критичного мислення, аналізу та синтезу, самоконтролю, самоаналізу, оцінки та забезпечення якості виконуваних робіт.
6. **ЗК -7** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, працювати самостійно, автономно діяти з позиції соціальної відповідальності, займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості.
7. **ФК-9**. Вміння складати та адаптувати індивідуальні навчальні програми та інші документи до пізнавальних можливостей дітей з ООП, дотримуватись вимог щодо створення для них відповідного корекційно-розвивального середовища в спеціальній та інклюзивній освіті.
8. **ФК-12**. Здатність до організації і керівництва ігровою, навчальною, трудовою, художньо-мовленнєвою діяльністю дітей дошкільного та шкільного віку з порушеннями розумового розвитку.
9. **ФК -14**. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми з порушеннями різних нозологічних форм, їх батьками та колегами.
10. В результаті навчання показати **програмні результати**:
11. **ПРН 4**. Здатний до широкого критичного осмислення освітніх проблем, вирішення яких лежить в площині взаємодії фахівців різних галузей (медичних фахівців, психологів, соціальних педагогів, соціальними організаціями та ін.), працює над підвищенням своєї професійної компетентності; приймає рішення на основі суспільно- ціннісних орієнтирів.
12. **ПРН 7**. Володіє прийомами збору, зберігання, систематизації, узагальнення, використання та поширення інформації щодо дітей з ООП.
13. **ПРН 12**. Володіє методикою спостереження, обстеження та змістом психокорекційної роботи з дітьми з ООП та їх сім'ями, спрямованої на компенсацію та розвиток психічних процесів та особистісної сфери.
14. **ПРН 13**. Володіє методами, формами взаємодії та спілкування з дітьми, батьками чи особами, які виховують дитину з особливими освітніми потребами; культурою спілкування, принципами толерантності, діалогу і співробітництва.
15. **ПРН 14**. Вміє застосувати інформаційні технології в системі спеціальної освіти та інклюзивного навчання; володіє навичками формування інформативної компетентності в дітей.
В результаті навчання показати **програмні результати**:

ПРН 7. Володіє прийомами збору, зберігання, систематизації, узагальнення, використання та поширення інформації щодо дітей з ООП.

ПРН 8. Вміє планувати та прогнозувати результати власної корекційно-освітньої діяльності в процесі психолого-педагогічного супроводу дітей в спеціальній та інклюзивній освіті.

ПРН 10. Здатний до розв'язання складних фахових завдань і проблем, що потребують оновлення, інтеграції; довіряє собі в умовах часткової та повної невизначеності.

ПРН 12. Володіє методикою спостереження, обстеження та змістом психокорекційної роботи з дітьми з ООП та їх сім'ями, спрямованої на компенсацію та розвиток психічних процесів та особистісної сфери.

ПРН 13. Володіє методами, формами взаємодії та спілкування з дітьми, батьками чи особами, які виховують дитину з особливими освітніми потребами; культурою спілкування, принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

16. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
3/90	2	-	88

17. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
2	I	Спеціальна освіта	2 М	вибірковий

18. **Технічне й програмне забезпечення/обладнання:** лекційний матеріал, підручник з курсу, методична розробка, тести, ситуаційні задачі, інформація з інтернету.

19. **Політика курсу.** Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 75 % відвідування занять як лекційних, так і семінарських. Пропуск понад 25 % занять без поважної причини буде оцінено як FX. Високо цінується академічна доброчесність.

20. **Схема курсу**

Тиждень, дата,	Тема, план, кількість годин	Форма	Список рекомендованих	Завдання	Максимальна
----------------	-----------------------------	-------	-----------------------	----------	-------------

години	(аудиторної та самостійної)	навчального заняття	джерел (за нумерацією розділу 10)		кількість балів
Змістовий модуль . Організаційно-методичне забезпечення психолого-педагогічного супроводу дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП різних нозологічних форм					
Тиждень _ дата, академічних годин	Тема 1. Поняття про синдром раннього дитячого аутизму. Сучасні уявлення про етіологію та патогенез РДА. Відмежування РДА від подібних станів.	лекція	2,3,5,6,8,10,12,13	Лекційний матеріал та список літератури	
	Тема 2. Основні діагностичні критерії РДА: порушення соціальної взаємодії, стереотипність, особлива затримка розвитку мовлення.		2,3,5,6,8,10,12,13	Лекційний матеріал та список літератури	
	Тема 3. Класифікація аутизму за МКБ-10. Характеристика типового варіанту дитячого аутизму, атипового аутизму.	Лекція практика	2,3,5,6,8,10,12,13,14-46	Методичні рекомендації до практичних занять	
	Тема 4. Характеристики атипових проявів аутизму. Синдром Ретта, синдром Аспергера, гіперактивний розлад, який сполучається з розумовою відсталістю і стереотиповими рухами, інших дезінтегративних розладів дитячого віку.	Лекція практика	2,3,5,6,8,10,12,13,14-46	Методичні рекомендації до практичних занять	
	Тема 5. Особливості психічного розвитку аутичної дитини. Порушення формування комунікативної діяльності. Стереотипії, аутоstimуляції, агресія та самоагресія при РДА.		2,3,5,6,8,10,12,13,14-46		

	Тема 6. Особливості психічного розвитку аутичної дитини. Характеристика моторного розвитку дітей із РДА. Особливості мовлення дітей з РДА. Стан пізнавальних процесів при аутизмі.	Лекція практика	2,3,5,6,8,10,12,13,14-46	Методичні рекомендації до практичних занять	
Тиждень ... дата, академічних годин	Тема 7. Особливості психічного розвитку аутичної дитини. Розвиток психічних процесів і підготовка до навчальної діяльності при РДА.	Лекція практика	2,3,5,6,8,10,11, 12	Методичні рекомендації до практичних занять	
	Тема 8. Характеристика системи корекційно-виховної роботи з дітьми з РДА, взаємодія фахівців у виховній роботі. Формування соціально-побутових навичок в аутичної дитини.			2,3,5,6,8,10,11, 12	Методичні рекомендації до практичних занять
	Тема 9. Холдінг-терапія: сутність і можливості методу, порядок проведення та протипоказання. Класифікація дітей з РДА за глибиною афективної патології. Визначення глибини афективної патології, індивідуальних рис перебігу аутизму, стану пізнавальних процесів в дитини з аутизмом. Поведінкова терапія при тяжких формах РДАсфери.		2,3,4,5,7,8,10,11, 12		
	Тема 10. Оперантний підхід. Програма АВА. Послідовність формування поведінкових навичок. Зміст роботи з побудови поведінкових навичок. Програма ТЕАССН.	Лекція практика	2,3,4,5,7,8,10,11, 12,13	Методичні рекомендації до практичних занять	

9. Система оцінювання та вимоги

Модуль . Організаційно-методичне забезпечення психолого-педагогічного супроводу дітей з порушеннями аутичного спектру.
Психолого-педагогічний супровід дітей з дітей з порушеннями аутичного спектру

Критерії оцінювання та бали (кожна практична робота оцінюється у 5 (5) балів, самостійна робота -20 балів загалом за модуль - **45** бали)

Підсумкова контрольна робота - **15** балів

Диф.залік (40 балів)

Критерії оцінювання відповіді на екзамені (усної, письмової, творчої).

9.3. Критерії оцінювання за підсумковою формою контролю (екзамен).

<u>Рівні освітніх балів</u>	<u>Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень</u>
<u>0-9</u>	<u>До 10 балів отримує студент, якщо він дав незадовільну або неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументів, показав незадовільні знання понятійного апарату спеціальної літератури чи взагалі не відповів</u>
<u>10- 19</u>	<u>До 20 балів отримує студент, якщо він дав неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументів, показав поверхові знання понятійного апарату і спеціальної літератури</u>
<u>20-29</u>	<u>До 30 балів отримує студент, якщо він у цілому відповів на поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав незадовільні знання літературних джерел, не підкріпив їх прикладами з практики поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав незадовільні знання літературних джерел, не підкріпив їх прикладами з практики</u>
<u>30-40</u>	<u>Максимальну оцінку отримує студент за умови, що дав правильну відповідь на поставлене запитання, при цьому показав високі знання понятійного апарату, літературних джерел, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ і навів приклади з практики</u>

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основна

Список рекомендованої літератури:

Основна:

1. Діти з особливостями розвитку в звичайній школі [автор-укладач.В.Туріщева]. Х.: Вид. група «Основа», 2011. 111с. 1] с. (Серія «Психологічна служба школи»).

3.Інклюзивне навчання: організаційне, змістове та методичне забезпечення: навчально-методичний посібник [кол. автор.; за заг. ред. С.П.Миронової]. Ка'мянець-Подільський : Ка'мянець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. 236 с.

4. Ілляшенко Т.Д. Аномальна дитина в школі: навчально-методичний посібник.К.: ІСДО, 1995. 120 с.
5. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими потребами та організація їх навчання. К.:2011. 274с.
- 6 .Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Діти з особливими потребами загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів Київ, 2010. 96 с.
7. Логопедія:. Підручник, друге видання перероблене та доповнене. / За ред. М.К. Шеремет. К.: Видавничий Дім «Слово».2010 672 с.
- 8.Матвєєва М.П. , Миронова С.П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку: навчально-методичний посібник. Кам'янець – Подільський державний університет. 2008. 204 с.
- 9.Матвєєва М.П., Гаврилов О.В., Миронова С.П. Основи корекційної педагогіки: навчальний посібник /за заг. Ред..С.П. Миронової. Кам'янець – Подільський державний університет. 2010. 264 с.
10. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 2016. 164 с.
- 11.Миронова С. П., Гаврилова О.В., Матвєєва М.П. Основи корекційної педагогіки. /за заг. ред. Миронової С.П. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 2010. 264 с.
12. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 224 с.

Додаткова:

- 13.Тім Лорман, Джоан Деспелер, Девід Харві. Інклюзивна освіта.Підтримка розмаїття у класі: практ. посіб. пер. з англ. – К.: – СПДФО Парашин І.С. 2010 196 с.
- 14.Колупаєва А. А. , Савчук Л.О. Діти з особливими потребами та організація їх навчання: Наук.-метод. посіб. видання доповнене та перероблене, К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. 273 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
- 15.Колупаєва А.А., Таранченко О.М Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів: Навч.-метод. посібник. К.: «АТОПОЛ». 2010. 96 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
- 16.Колупаєва А.А., Софій Н.В., Найда Ю.М. та інш. Інклюзивна школа: Особливості організації та управління: Навч-метод. посібник / за заг. ред. Даниленка Л.І. 2-ге вид., стереотипне К.: ФО П Парашин І.С., 2010, 128 с.
- 17.Колупаєва А.А. Педагогічні умови інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади: Монографія. К.: Педагогічна думка, 2007. 458 с.
- 18.Обухівська А.Г., Ілляшенко Т., Жук Т. Психологу про дітей з особливими потребами у загальноосвітній школі. К.: Редакція загальнопед. газет, 2012. 128 с. (Бібліотека «Шкільного світу»).
- 19.Освіта Полтавщини назустріч дітям (з досвіду впровадження інклюзивної освіти у навчальних закладах області) / упорядник І.О. Калініченко] Полтава: ПОППО, 2012 62 с.
20. Питання догляду за особами з розумовою відсталістю в сучасній дефектології: Навч. посіб. [укладач Л.М. Руденко]. К.: «ДІА» 2007. 128 с.
- 21.Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами: Навч. метод. посіб. / за заг. ред. Колупаєвої А.А. К.: ТОВ ВПЦ «Літопис ХХ». 2010. (Серія «Інклюзивна освіта»: у 9 книгах).
22. Чеботарьова О.В. Методичні рекомендації з досвіду роботи щодо організації та проведення індивідуального навчання вдома з учнями, які мають вади у психічному чи фізичному розвитку К., 2000. 32 с.